

Nr. 33 (52). II Aastakäik.

NELJAPÄEVAL, 31. AUGUSTIL, 1950.

Registered at the General Post Office, Sydney for transmission by post as a newspaper.

Hind 1/-.

Välispoliitikat

Samal ajal kui USA sadamatöölised juba keelduvad laadimast kaupi, mis tulevad N.-Liidust, või lähedast sinna, ja kui isegi Austraalia töölispartei ja ametiühingud ridadeest oodatakse, eriti .Korea sõja mõjul, patriootlikumat poliitikat, on Briti töölispartei nüüd ametlikult võtnud seisukoha, mida võib seletada ainult kas täieliku poliitilise nimeleelusega, või siis sellega, et need saareriigi seltsimehed on Moskva teadlikkudeks käsilasteks. Nimelt avaldati Briti töölispartei poolt "Maailma Vastastikuse Abistamise Plaan," mis pidiavat järgnema 1952 a. lõppevale "Marshalli Abistaniskavale." Kui viimane aga tegeleb ainult mitte-kommunistlike riikidega, siis Briti sotside "maailmaplaan" pidiavat andma abi kõikidele. Ühtlasi teatati, et Briti töölispartei endiselt toetab kõiki UN-i liikmeid, kes taotlevad kokkulepet N.-Liiduga desarmeerimise ja aatomionenergia kontrolli küsimustes. Kõige kummalisem aga tohib olla Briti töölisjuhtide endi ülesannist, et Briti tööstus ei ole võimaline konkureerima vabaturu hindade juures Saksa ja Jaapani tööstusega, kuid et Briti majandusel natsionaliseerimine jätkuvat sellest hoolimata, nagu seda näeb ette sotsialistlik doktriin! Nähtavasti ei pane need fanaatikud miskiiki, et senised natsionaliseerimised Inglise majanduse juba ongi viinud pankroti äärelle. Briti töölispartei "maailmaplaani" sensatsioon ületati ainult India peaministri Pandit Nehru nõudmisega, et läänemaailm jätku oma kommunistivastane "karjamine" ja loobngu "ristisjast kommunisti vastu," sest ka Aasia "intelligents pole kommunistliku ideoloogiaga vastuolus."

Austraalia peaminister Menzies' poolt teema maailmareisu jooksul avaldatud töekspidamisest üldpoliitilise olukorra kohta kajastuvad ikkagi veel edasi maailma-ajakirjanuse veergudel. Eriti tähendusrikkaks ja mõjuvaks peetakse Mr. Menzies'e kõnede peamotivi, et poliitika ei saa enam jagu ei kommunistist ega N.-Liidust, vaid et selle maailma-vaenlase vastu tuleb tarvitada jõudu. See seisukoht on kahtlematult õige, sest kõigepealt tuleb liita jõuga, et jõuda ette surmahoobist N.-Liidu poolt. Siis aga, kui N.-Liit kui sõjaline maailmavõim on likvideeritud, peavad demokraatiad sda süstemaatilisel rakendamise oma vaimseid relvi, milles poliitikal on jällegi primaarne koht. Sest ka siis, kui Stalin, Molotov j.t. aatomrelvade surmatantsus on järgunud Marxile ja Leninile, ei tähenda see veel kommunisti kui ühe laostava ideoloogia lõppu.

Läänemaailma jätkuv konsolideerimine kommunistivastaseks ühisriideks on mõistagi ebameeldiv Moskvale. Viimast nädalat saabunud teadetest võib järeldada, et Krenl kuidagi ei sooviks kolmanda maailmasõja puhkemist just praegu. Hiljutisel Kominformi nõupidamisel Karlsbadis olevat Stalini volinik Vöshinski rünnakuhimuliste Ungari, Bulgaaria j.t. satelliitide kommunistlike ninaameste suureks meeleharmaks teatanud, et sõjalist aktsiooni Jugoslaavia vastu praegu ei tule. Ka Molotovi Pekingi visidi eesmärgiks olevat olnud oma hiinlastest liitlaste veidi taltsutada, kuna ametlik vahelusegamine Korea, samuti aktsioon Formoosa vastu, milles Punase Hiina tegelased eriti on täristanud mõõka, võiks provotseerida USA-d alustama üldrünnaku kom-

Punaste diviiside rünnakuhoog osutab rangemise tundemärke, samal ajal, kui ameerika raskelt kannatanud üksused muutuvad üha enesekindlaks. Nii kinnitab USA esimese ratsadiivisi üleml kindral Hobart Gay, et Korea sõja kriisipunkt on ületatud. Punased on teinud korduvalt rünnakuteid kogu rinde ulatuses, et leida nõrku kohti, kuid need katsed on joosnud tühja. Ka vangivõetud põhja-korealaste tunnustused kinnitavad, et punaüksused kannatavad terava toidupuuduse all. Suure inimkaotuste lünkade täitmiseks kuulutasid punased võimukandjad välja üldmobilisatsiooni, mobiliseerides nii mehed kui naised 18-

*Ameerikas puhkes streigilaine, mis ähvardab esile kutsuda tõsised raskusi majanduselus. Esialgu streigivad u. 100.000 kummi, õli ja mootoritevabrikute töölisi. Neile pidi järgnema 300.000 raudteelast, kelle tööselsak oleks omakorda võtnud töö võimalused 1.000.000 raudteetöölisel.

Ähvardava streigiohu vältimiseks tegi president Truman korralduse provintsiraudteede ülevõtmiseks, arvates pühapäevast 27. augustist. Ühtlasi nõudis ta töölislert koostööd valitsusega. Presidendi kiire valehelegamise tulemusena ühistasidki kaks raudteelaste ametiühingut streigi üleskutse.

*Ameerikas, San Francisco sadama lähedal toimus tihedas üdu laevade kokkupõrge, mille tulemusena vajus veerand tunni jooksul põhja 15.4000-tonnine punaseristilaev. Põhja vajuvalt laevalt ja merest päästeti 407 inimest, kuna 79 jäid kadunuks. Arvates viimasele arvule juurde 19 kättesaadud laipa, tõuseb hukkmunne arv 98 inimesele.

*USA valitsuse poolt koostati relvastuse eelarve 25 miljardi dollarit aastas, milline summa ületab ümarguselt 20-ne kordselt Austraalia kogu eelarve. Selle aastaseksmise taseme saavutamise eelarve 1955. aastaks, kusjuures summa hulka pole arvatud Euroopa riikidele antav relvaabi.

*Päev ligineb, mil raevunud Ameerika uputab Venemaa üle aatompommiide vihmaga. "Ma võin Teile ametlikult kinnitada, et Washingtoni töekspidamisest on muutunud. Ainus võimalus oktopuse hävitamiseks, on tema südame tabamine. Kui vaenlase jõhker tegevus jätkub, siis meie kasutame aatompommi ja tabame ta südamet" ütles USA parlamendi relvastuskomisjoni liige John Walsh Clevelandis peetud kõnes.

*Korea rindel, Naktongi jõe ääres sai reiest haavata Churchilli poeg Randolph Churchill, kes viibis rindel Londoni "Daily Telegraphi" kirjasatjana.

nimismi vastu. Nähtavasti aga ei taha Moskva milgi põhjusest siiski mitte loobuda Põhja-Koreast, sest kõneldades kommunistliku Hiina armeele koondamisest Korea piirile juhiks, kui UN-i vägede vasturünnak ähvardaks kanduda üle 38-da paralleeli. Kuna viimane võimalus peaks antud oludes olema üsna loomulikuks ja isendat paratamatuks sõjaliseks jätkuks, siis võib kokkupõrge Punase Hiina ja USA vahel olla uue maailma sõja alguseks. R-a.

Korea sõda

40 aastani. Seega tuleb arvestada, et lähemas tulevikus ilmuvad rindele uued puuduliku väljaõppega punaüksused. Olukorda võivad otsustavalt muudatust tuua vaid uued treenitud pilusilmaliste diviisid, kui need lastakse kõiku Moskva käsil kommunistliku Hiina või Nõukogude Mongoolia lõpmatuist tagamaadest.

Ka esimesed briti ja Austraalia abiväed on otsaga Koreasse jõudnud. Kuigi nende arv piirdub esialgu vaid paari tuhandega, tekitab juba uute värske lahingüksuste nägemine kurnatud ja väsinud ameerika diviisides optimistlikku meeleolu. Ka prantsuse valitsus otsustas saata ühe pataljoni Korea rindele.

Toodust selgub, et UN-i liikmesriikide abi on seni rohkem moraalne kui tegelik tähtsusega. Kindlasti tunduvalt olulisema tähtsusega rinde olukorra kindlustamisel on kasvav Ameerika kindlastikade arv Korea tandrill. Nii hinnatakse tankide arvu UN-i poolt juba 500-le ja see on peapõhjuseks, et põhja-korealaste ummisjalu edasitormamises on tekkinud seisak.

Eestlasi võõrsil

*Saksamaalt Hochfeldi laagrist emigreerus USA-ssse kohtunik August V. Viulu perekonnaga, asudes elama Philadelphiasse.

*Rohuteadlane Valter Sirgo, endine apteegiomaniik Tallinnast, asub perekonnaga New Yorgis.

*Insener Valentin Kõiver, pärit Vaivara, tööstab Argentinas, tiiselmootorite ja tööstustele jõumasinate sisseseadmisel Patagoonia ja Rio Negro jõe piirkonnas.

*Mari Pitka, admiral Pitka abikaasa, elab tütarega Kanadas, Vancouveris. Pr. Pitka pühitses hiljuti oma 80-aastast sünnipäeva.

*Eduard Põldma kes elas USA's, Seabrooki farmis, lahkus elust vabaturu läbi. See on teine vabaturu juhtum Seabrooki farmis.

*Vabadusristi kavalier major Peeter Plado, kes emigreerus Saksamaalt USA-ssse, suri Baltimore'is. Kuigi arstid teostasid haigele kahekordse vereülekanne, ei õnnestunud neil vana sõjamehe elu päästa.

*Dr. med. lic. A. Põldre määrati Jõnkõpingi nakkushaigla juhataja kohusetähtsaks. A. Põldre töötas samas haiglas arstina.

*Ajakirjanik Aleksander Peel, kes 1947. aastal siirdus "Westwood Ho" skeemi alusel Saksamaalt Inglise maale, emigreerus seal neil päevil Austraaliasse koos perekonnaga. A. Peel saabus Sydney'sse 24. augustil.

*Ingliseaam Oxtedi lähedal sai mootorratta sõidul õnnetust surma Herbert Sommer, kes töötas ühes põllutöölajaga.

*Stockholmi eesti trükikoja Poliigrafi juhatajaks on ajakirjanik Karl Kesa, kes siirdus mõni aeg tagasi Saksamaalt Rootsi.

*Eesti agroomoonide seltsi juhatusse valiti hiljuti Rootsis end. ETK direktor A. Reintam, mag. A. Kivimäe, H. Koll, V. Soo ja A. Mark. Revisjoni komisjoni valiti J. Mets, A. Tarmet ja A. Ruudvere.

*End. Kave direktori Vellneri algatusel asutati hiljuti Stockholmis shokolaaditööstus "Kave" mille põhipkapital 15.000 rootsi krooni.

AUSTRALIALE 250 MILJ. DOLLARIT LAENU

Möödunud nädalal jõudis viienädalaselt välisreisilt tagasi Austraalia peaminister Menzies, kelle reisi peaseemärgiks oli dollarilaenu hankimine Ameerikast. Peaministri teadaande kohaselt saab Austraalia lähema viie aasta jooksul Ameerika pankadest 250.000 milj. dollarit laenuks, makstes selle eest aastas 3,25 protsenti. Laenu tasumise tähtajaks on 25 aastat.

Majandusrikkondade arvates ei aita see laen mitte ainult kindlustada austraalia naela kurssi, vaid ka loob eeldused ka suurejooniliseks majanduslikuks arenguks loodusvarade kasutamise teel.

VENE SPIOONID ROOTSIS SUNNITÖÖLE

Stockholmi raekohus mõistis end. välismaalaste komisjoni ametniku Gunnar Eriksoni, kes oli venelastele välja andnud balti põgenike kohta käivad andmeid, neljaks ja pooleks aastaks sunnitööle. Eriksoni abiliselle Ingvar Nordgreuille mõisteti sama süüteo eest neli aastat sunnitööd.

INGLISMAAL AVATI EESTI LASTE SUVIKODU

Augusti alul avati Inglismaal. Bottisham's eesti laste suvikodu, kuhu oli kogunenud 70 last nime- suguist Inglismaa nukeadest. Suvikodusse jäavad lapsed neljaks nädalaks s.o. 27. augustini. Suvikodu juhatajaks on tuntud Tartu koolitegelane prl. Salme Pruuden.

Kuidas kasutati E. V. summad

Juunis 1950. a. pöördus Eesti Vabariigi peakonsul saadiku ülesannetes ühendriikides Johannes Kaiv meie, endi E. V. Riigivõimkogu liikmete vandeadv. Leonhard Vahter'i ja Karl Kaups'i ning E. V. Riigikontrolööri Alksel Mei poole New Yorgis sooviavalduseks, anda erapooltute isikutele objektiviivne pilt Eesti põgenike abistamise aktsiooni kohta Saksamaal ja Austrias peakonsulaadis oleva materjali alusel, kuna selguse puudumise selles küsimuses on andnud võimalust eksiarvamusteks ja mitmesugusteks kuulujuttudeks.

Läbiavastamiseks anti Peakonsulaadi poolt vastav kirjalik materjal, mis koosneb sissetulnud prantsuse, inglise-saksa ja eestikeelsetest kirjastest, teletgrammidest, dokumentidest, ajalehtedest väljaloetustest ja väljaläinud kirjadest ning teletgrammidest ärakirjadest, millede koguarv on 384 lehte ja 18 riideproovi.

Materjali järgi on abistamise aktsiooni asjakäik järgmine:

1945. a. keskel saabusid New Yorgis asuvasse Eesti Vabariigi peakonsulaati andmeid Genfis asuva Rahvusvahelise Punase Risti Komitee esindaja Amerikase Ch. Huberi ja E. Vabariigi Genfi saadiku Karl Selteri kaudu, et Eesti põgenike olukord Euroopas on väga raske. Vastavalt sellele informatsioonile pöördus peakonsul E. Vabariigi Riigivõimkonnale USA-s Eesti Vabariigi hoiuministri 200.000 dollarit põgenike abistamiseks, kelle arvu hinnati vastavate andmete puudusel tol korral ca 10.000 peale ja anda selle summa Amerikase Punase Risti (edaspidi APR) korraldusse. Sellega nõustus USA valitsus ja USA Federal Pangast toimetati summa ülekanne vahetult APR korraldusse 27. septembril 1945. a. Kuna aga viimane oma tegevust Euroopas piiras soovits ta abistamise aktsiooni teostada Rahvusvahelise Punase Risti kaudu millegagi nõustus ka USA Riigidepartemang.

Kirjaga 16. okt. 1945. a. palub peakonsul Kaiv APR üle kanda Rahvusvahelise Punase Risti Komitee (edaspidi RPRK) korraldusse 50.000 dollarit (võrdus 214.408 Schveitsi krooni) Eesti põgenike esialgseks abistamiseks ja Prantsuse Punase Risti poolt põgenikele saadetavate pakkeide veorahaks. Kirjaga 29. nov. 1945. a. teatab APR, et vahetu ülekanne on toimunud. Ühtlasi palutakse juhtnööre, mida teha ülejäänud summaga. Vastuses teatab peakonsul J. Kaiv, et ta püüab muretseda vastavalt andmeid Euroopast, kuigi see on raske postühenduse puudumisel Saksamaaga.

29. apr. 1946. a. teatab APR, et Genfi saadud andmetel on esimese osa summa eest ostetud põgenikele riie, nakk ja lõnga. Toitluslokkord ei olevat põgenikel väga halb, kuna põgenikud saavat vähemalt 2000 kalorit päevas ja palub veel kord juhtnööre ülejäänud summa kasutamise kohta.

10. mail 1946. a. paneb peakonsul ette APR-le anda ülejäänud summa RPRK käsutusse Genfis edaspidiseks abistamise korraldamiseks. Ühtlasi teatab peakonsul, et postühenduse puudumise tõttu on tema raske olukorras saada andmeid põgenike kohta Euroopas ja palub RPRK-d hoiduda summade kasutamistest enne konsulteerimist põgenike organisatsioonidega Saksamaal ja Austrias, kelle esindajate nimed on teatatud juba RPRK-le.

29. aug. 1946. a. teatab RPRK, et 50.000 dollari arvel ostetud esemed ootavad ärasaatmist Briti laoni. Abistamise summade teise osa kasutamiseks olevat EPRK saatnud ärasaatmised Eesti põgenike organisatsioonidele nende soovide teada- saamiseks. Komitee arvab aga, et kui oodata ära neid vastuseid, siis osutuks alistamine enne talve tulekut võimatuks või ta võib üldse võimatuks muutuda.

Peakonsuli kirjas 10. septembrist 1946 a. selgub, et peakonsulil on ol-

nud isiklik kokkusaamine RPRK Ameerika delegaadiga, milles ta palub delegaati teatada RPRK-le Genfis, et Eesti põgenikud vajavad: a) materjale riie ja jalanõude jaoks ning imikute varustust, b) imikutele ja emadele vitamiine, kondenseeritud või kuivatatud piima ja kaalamaksa õli, c) töökodade sisseseadet, d) Eesti, eriti aga kooliraamatuid, e) arstimeid ja f) toiduaineid, kus häda kõige suurem. Arvestades peaste talve tulekuga võiks aga riie ja jalanõude materjalide ost toimetada ära ootamata põgenike organisatsioonide arvamusi. Samas kirjast selgitatakse ka sõjameeste olukorda ja palutakse sellest edasi anda Genfi RPRK-le. Ühtlasi antakse teada omalt poolt Eesti põgenike organisatsioonide esindajate niind, keda palutakse kutsuda Genfi.

Kirjaga 30. oktoobrist 1946. a. teatab Eesti Vabariigi Londoni saadik Tarna, et temale on saadetud RPRK poolt nimeist põgenikele ostetud kaupade kohta ja soovitakse juhtnööre jaotuseks.

27. jaanuaril 1947 a. saabub E. V. Riigikontrolööri peakontrolöör Meitl Briti laoni peakonsulaati kiri, milles palutakse peakonsuli tähelepanu sellele, et osa RPRK kaudu saadud esemist on kas vanad või täiesti kolmatud. Esmajärgulise tähtsusega kaupad on liiga vähe teisi aga liiga paljud ja palutakse peakonsuli vahelastumist, et vältida sarnaseid osts.

4. veebr. 1947. saadab peakonsul teletgrammi RPRK-le Genfi, milles palutakse põgenike esindajate kutsutamist Genfi kiirendada ja summade mittekasutamist enne nendega kokkusaamist. Teletgrammiga 7. veebruarist 1947. a. palub peakonsul veel kiirendada RPRK viimaste muretsenud Eesti põgenike esindajatele ja maksata neile sõidukulud E. V. summadest. Need nõudmised on korratud kirjaga 27. märtsist 1947. a.

Vastuseks nendele teatab RPRK peakonsulile, et kutsud põgenike esindajatele on saadetud ja et

RPRK on konsulteerinud ostude tegemisel Eesti Punase Risti esindajate ning püüdnud teha põgenike huvide rahuldamiseks, mis aga üldiselt olevat raske. Kirjas 28. märtsist 1947. a. teatab RPRK, et ta on üllatatud, et põgenike esindajad pole seni veel kutsutud Genfi kätte saanud. Kuid ta arvab, et nende kokkutulek Genfi ei olevat ka hädavajalik, sest RPRK esindajatel on nendega võimalik saada kokku Saksamaal ja Aus trias.

18. veebruaril, 1947. a. teatab RPRK, et ta on mitmele Eesti põgenike organisatsiooni esindajale saatnud oma ostukavad ja kuna ta pole saanud proteste, siis loeb ta vastuste mitterasemise vaikivaks nõusolekuks ostuplaanile. Ka postühenduse puudumise Saksamaaga valmistavate komiteede veel ikka suuri raskusi. Ühtlasi toob RPRK-ette oma kirjast, et esmajärgulisi kaupade pole muretsedud sellepärast, et rahast jatkaks võimalikult suurema arvu põgenike abistamiseks.

Kirjas 7. aug. 1947. a. avaldab peakonsul J. Kaiv oma rahulolematust RPRK-le, et põgenike organisatsioonide esindajad polevat ikka veel kutsutud Genfi ja et hoolimata tema eestlust on RPRK poolt tehtud edasi ostusid. Ajaleht "Eesti Post" teatleb olevat Geislingeni Ameerika laoni Saksamaale saanud jälle alajaartuslikku kaupade Komiteelt Genfi.

Viimane teatab vastuses sellele kirjale, et ta olevat teatanud äärmise hooliga ja polevat pärast peakonsulile keldin teinud ostusid. Ühtlasi saadab RPRK peakonsulile ärakirja komitee kirjasst Ameerika laoni eestlaste keskesinduse esimehele, kus komitee kaitseb oma seisukohta ja tegevvust. Selles kirjast teatab RPRK, et komitee on saatnud toiduaineid vaid Austriasse, kus põgenike seisukord tootlusalal olevat kõige raskem. Tuletatakse meelde ja hampulbi peale kulutatud summa olevat suhteliselt väike. Riide kvaliteet olevat Schveitsis ostude ajal halb ja hind kallis. Täisviljast lõnga polevat üldse seal olnud müügil. Uute õmblusmasinate hinnad olevat olnud väga kõrged, samuti ka triikumasinate and, mis pärast komitee pidamist parandaks osta pruugitud, mis asjatundjate poolt üle vaadatud ja kolbrikkaks leitud.

26. augustil 1947. a. teatab Ameerika laoni eestlaste keskesinduse esimese peakonsulile, et rahvas on üldiselt pettunud saandud esemetest 20. veebruaril 1948. a. saadud RPRK peakonsulile ärakirjad protokolliidest mitmete läbirääkimiste kohta Genfis, kust on osa võtnud nüüd juba paar Eesti põgenike organisatsioonide esindajat ja kus on otsustatud ülejäänud summa umbes 240.000 Schveitsi franki ära kasutada kooliraamata, invaliidide töökodade sisseseadet, nendele toiduainete ja proteeside muretsmiseks ning õpilaste ja õpetajate ning vanadele ja lastele lisatoidu muretsmiseks. Kogu kava läbiviimiseks soovib RPRK Eesti põgenike organisatsioonide, eriti aga peakonsuli nõusolekut. Kirjaga 30. sept. 1948 RPRK teatab peakonsulile, et komitee asub abistamise lõpposa täitmisele, lisades kirjale ärakirjad, mis RPRK saatnud kõikidele Eesti põgenike organisatsioonidele. Kava täidetaks vastavalt kokkuleppele, mis saavutatud komitee ja viimase kirjast 20. veebruarist, 1948. a. tähtendatud Eesti põgenike organisatsioonide esindajate vahel.

Peakonsuli viimase korralduse kohaselt pidi ülejäänud summa ära kasutama invaliidide, vanade ja laste toetuseks.

Peakonsuli käsutusse ei ole 200.000 dol-st summat ühtegi ülekannet tehtud ja samuti pole ka E. V. peakonsulaadi poolt selle summa arvel ostusid toimetatud.

Nõutud lõpparuanne ei ole RPRK-lt veel saanud.

Käesoleva kokkuvõtliku ülevaate täienduseks on koostatud üksikasjalikku kokkuvõtet mis ka peakonsul Kaivile üle antud.

(L. Vahter, K. Kaups, A. Mei)
Ärakiiri õige: Pitsner.

„ORTO“ romaani võistlus

Mõni aeg tagasi „Orto“ poolt välja kuulutatud romaani võistlus on äratanud üsna elavat vastukõla pagulas kirjameeste ridades. Käskirjad sisseandmise tähtaevaks, 1. aug. 1950. saabus Züriile 18 käsikirja. Kujutav osa neist olevat üsna mahukad. Arvestades seda loodab zürri käsikirjade läbilükkemise ja hindamise lõpule jõuda alles 1. detsembriks.

Käskirjade pealkirjad annavad teatava ettekujutuse ka võistlusest oas võtnud autoreist, kelle enamik näib kuuluvat algajate hulka. Romaani käsikirjade pealkirjad on: 1) Volaraamat, 2) See oli meeste tee, 3) Viis võõrast, 4) Kolmas võimalus, 5) Üksteisest mööda, 6) Kõrgla, 7) Jäme emake maa, 8) Tutarlap, 9) Võrgutatud südamed, 10) Mis eest, 11) Jähenenud veri, 12) Jõgede kohtumine, 13) Suures tuules, 14) Valgus ja varjud, 15) Soovimata külalised, 16) Punane hunt.

Toodust tuleb järeldada, et romaani võistluse käsikirjad oma sisult näivad enamikult käsitatvat meie lähemat minevikku. Vist aga ei eksi nende ridade kirjutaja, väites, et nii nagu omaaegsed „Looduse“ kirjastuse romaani võistlused ei suutnud

INGLISMAA EELTLASED KOGUVAD MAJAKAPITALI

Eesti maja ehitamiseks vajalik kapitali kogumiseks korraldavad Londonis elunevad eestlased „Eesti Maja“ loterii, mis andis £250 puhast ülejääki. Koos selle summaga tõuseb majakapital £800. Peale eelmärgitud summa lubas Londoni eesti selts omalt poolt annetada maja ehitamiseks £200. Seega on seni kokku pandud ümarmarguselt 1000 naela, s.o. pool summast, mille kokkusaamist peab „Eesti Maja“ juhatus vajalikuks, et kokku kutsuda osanike koosolekut. Siigisel tahetaks teha otsustav pingutus 2000-naelase põhikapitali kokkusaamiseks.

kaasa tõmmata tuntud kirjanikke. nii on ka „Orto“ poolt välja kuulutatud võistlusest osavõtjate enamik uustulnukad kirjanduse põllul. Kas nad suudavad, tunna uut väärtust kirjandusele meie kirjandusturule, seda näitab lähem tulevik, mil selguvad zürri hinnangud.

Zürri koosseisu kuuluvad: August Mäik, Artur Adson ja keeleteadlane Joh. Aavik. Esimeseks auhinnaks on 1500 rootsi krooni, teiseks 1000 kr., kolmandaks 500 kr.

V. LILLAKAS KANADASSE

Suureks kaotuseks Inglismaa eestlaste sportlikule noorsõle on Valdo Lillakas emigreerumine Kanadasse, kuna V. L. oma korraliku eluviisi ja süstemaatilise sportliku treeninguga oli noorsõle heaks eeskujuks. Kuuldavasti sõidab Lillakas Kanadasse septembril alul. Tema lahkumisega kaotab ka „Eesti Hääl“ oma sportliku nurga toimetaja.

PEN-KLUBIDE KONGRESS SHOTIMAAL

Laupäeval, 26. aug. algas Shotimaal Edinburgis Pen-klubi kongress millel eesti kirjanike esindajaina võtavad osa A. Rannit ja G. Helbeime. Kongressil esines ettekandega eesti draama üle A. Rannit. Prof. A. Ranniti põhjalikult läbi töötatud ettekande aratas suurt tähelepanu.

INGLISMAAL KAOVAD TÖÖVALIKU KITSENDUSED

Inglise tööministeeriumi teadaande kohaselt kaotatakse, alates 1951 a. kehtivat kitsendused töövaliku alal nende isikute kohta, kes saabusid Inglismaale „Balti hülked“ ja „Westwood Ho“ skemide alusel ja kes Inglismaal on töötanud vähemalt 3 aastat. Nende kohta, kes tulid inglise perekondadesse majateenijaks erikokkulepete alusel, ei käsi korraldus.

USA-S 8000 UUT EESTLAST

New Yorgi Eesti Abistamiskomitee aruande järgi on, alates 30 oktoobrist 1948 kuni 8. juulini 1950 eelmine ajavahemikus alul-1 Ameerikasse saabunud laevadega 7537 eestlast, kes moodustavad 3620 perekondlikku ühikut. Kõige rohkem eestlast on saanud hiljutiku kiriku kaasabil ja niind 4750. Katoliku kiriku abiga on tulnud 1708 ja Church World Service abiga 502. Ülejäänud on saanud vähemate organisatsioonide kaasabil.

SPORDITEATEID

Eestlane Heino Lipp püstitas hiljuti kuulitõukes uue Euroopa rekordi, tõugates 16,90 meetrit. H. Lipp tuli ülekaalulalt esikohale kuulis Ungari-Nõukogude Liidu vahelisel maavõistlusel, kus tema tagajärjeks oli 16,65 m. Veidi halvemini käis tuntud keskmade jooksja E. Veetõuse käsi, kes 1500 meetris jäi teiseks ajaga 3 min. 50,4 sek. Kuid ka see aeg, mis muide on uueks Nõukogude rekordiks vastaval distantsil, on väga hea aeg, eriti kui arvestada jooksja mitte enam katevärsket noorust.

EESTI LASKURITE VÕIDUD INGLISMAAL

Inglismaal toimunud klubidevahelisel võistlusel tuli püstolist lahkeliseks esikohale eestlane F. Vaher, saades auhinnaks tigre kuju. Väärin märkimist, et selle rändauhinna saavutas Vaher juba teiskordselt.

F. Vaher laskis 385 silma võimalikult 400-st. Teisele kohale tuli eestlane K. Mitt 373 silmaga. Teistest eestlastest tuli J. Koort 10-dale kohale ja E. Erik 13-dale kohale. Ka individuaal püstolvõistlusel tuli F. Vaher esikohale, saavutades 197 silma võimalikult 200-st.

Eesti laskurite kõrge taseme tõttu tuli Inglismaa laskurklubidest esikohale Cafferata klubi, mille liikmeeskonna koosseisu kuuluvad eestlased.

New Trends in Australian Literature

By Dorothy Auchterlonie

The finest fruits of this harvest as far as the novel is concerned are Kylie Tennant's *THE BATTLEERS* (1941), Leonard Mann's *MOUNTAIN FLAT* (1939), and *THE GOGETTER* (1942), and M. Barnard Eldershaw's *TOMORROW AND TOMORROW* (1947). *THE BATTLEERS*, although it is an uneven, picaresque affair, somewhat static in characterisation, is nevertheless a whole-hearted attempt to deal with a new set of facts, to present characters in relation to social forces without allowing the book to degenerate into a roman à these, as happens so often when writers are carried away by social injustices.

Leonard Mann has been underrated by his contemporaries as much as Kylie Tennant has at times been over-rated, and the two books mentioned here are among the best written in this country for many years. *THE GOGETTER* is set against a background of the closing years of the depression in Melbourne, while *MOUNTAIN FLAT* is a dream of a decaying mining township, where the one motive force left is the greed for possession of what little productive farming land remains. In both books, but particularly the second, the characters are so perfectly integrated with their background that one is apt to forget at the time the controlled artistry with which the story unfolds, whereby neither personal nor impersonal forces are allowed to dominate. *TOMORROW AND TOMORROW* contains possibly the best all-round account of the impact of the depression we have—the god's eye view perhaps—but since it is only one episode in a crowded book, it cannot fairly be compared with a complete novel on the subject.

As a whole, *TOMORROW AND TOMORROW* has serious faults: the grip on more recent social problems, the analysis of public opinion in regard to the war, are weaker, and there is a tendency for what is most vocal to be taken for what is most representative. The narrative method of the book is unusual in Australian fiction, and it is probably the first time the flash-backward-and-forward has been applied here to the life of a na-

tion as opposed to the life of an individual.

The most finished in technique, the book which awakens most keenly the sense of rejuvenation in form and method at least is Robert Close's *LOVE ME, SAILOR* (1945). The savage fines incurred by the author and his publishers under a section of the Australian obscenity laws have probably contributed to the tendency to over-praise the book somewhat, but in spite of certain serious flaws—notably a vagueness of outline in one of the main characters—it shows a freedom and sureness of craftsmanship rare in a first novel, the tang of salt and the tarry, rosy smell of a ship emanate from its pages and the quick, nervous prose is a refreshing change from the stodge, respectable beat of much contemporary narrative rhythm. Again, the narrative method is an unusual one, allowing the author to sink his identity in that of his characters much more completely than is the case with most writers.

The virtues of the first novel appear and are reinforced in Close's second book *THE DUPE* (1948) and there is a much better grasp of characterisation than in the first. Perhaps the most unusual novel published here in recent years is *THE PEA-PICKERS* (1942) by Eve Langley, who is now dead. Not that the stuff of the story is unusual; it clearly belongs to the family begotten by Joseph Furphy. It is the narrative style which is so arresting, a style at once incredible and convincing, so that the reader feels himself fascinated against his will. Her writing is completely unnaturalistic, at time almost precious, and it is unlikely that the book will have any imitators; to attempt such a style and fail would constitute a fiasco. Xavier Herbert's *CAPRICORNIA* (1938) and Eleanor D'Wark's *THE TIMELESS LAND* (1941) and *THE STORM OF TIME* (1948), all, especially the first, front-rank novels of their kind, do not come within the scope of our definition, except to provide a link with two important developments in poetry, a link that is mainly a question of subject matter.

SOVIET SNAPSHOTS

Training of Cadres

"The entire training of accountant cadres for farms, which is conducted by the study combines of the Central Board of Statistics, fundamentally consists in collecting fees for training and issuing certificates on completion of the course."
(Sotsialisticheskoe Zemledelie, 13/4/50).

Another Potiomkin Village

We have tried to unmask Soviet propaganda lies for years. Sometimes the Soviets themselves help us.

Co-operation is a very popular movement in Sweden. NYHETER FRAN SOVJETUNIONED, a propaganda weekly issued by the Soviet Embassy in Stockholm, published in its No. 21, 1950, a picture of a meeting with the legend: "Co-operators meet at a factory in Moscow."

Actually there is not a single co-operative in the Soviet capital. A regulation of the Council of the People's Commissars and the CC of the CP, dated Sept. 29, 1935 (of USSR Laws, 1935, No. 52) abolished co-operative societies in all towns of the USSR, including, of course, Moscow.

Soviet Shopping

According to TRUD (7/6/50) shoppers wrote the following remarks into the book of complaints at the Kharkov store "Detski Mir":

"I needed some rubber overshoes but had also to take a pair of men's sporting trousers."

"Why was I, a non-smoker, made to buy a cigarette case in addition to a pair of slippers?"

"I wanted to buy a carpet but they are sold only together with curtains and I do not need them."

The paper adds:

"The person who wanted to buy rubbers had also to purchase a brief case, toilet water, powder, a powder box and a comb."

There are several reasons for this compulsory buying: the factories and shops must fulfil their plans; the articles in question are produced from so-called "industrial remnants" and therefore available in great quantity; their quality so inferior that nobody would buy them of his own free will.

CONVENIENCES FOR WORKERS

"On the mine named or OGPU and belonging to "Nesvetaitantratsit" there are four bath houses. There is room to wash for all workers. Nevertheless, queues are frequent. Funny to say, there are no dressing rooms. Only a few can put their clothes on the benches. Very often there is only either hot or cold water."

(TRUD, 8/6/50).

Instead, you would be surprised to hear how many Party agitators and study circles there are at the mine!

HISTORY REPEATING ITSELF?

From "Newsletter from Behind the Iron Curtain," Nr. 181/182, 1950.

The great problem exercising political thinkers at present is whether the USSR will openly acknowledge the North-Korean aggression as her own and give the signal for the beginning of World War III or, rather, the continuation of World War II after an uneasy armistice of five years.

Quite apart from the grave difficulties at home which should make the Kremlin think twice and thrice before engaging in battle (and to which we shall revert on a future occasion) such a proceeding would be contrary to Soviet tactics. Although evolution is among the words most frequently used in the USSR, there is no state which is so devoid of creative imagination and so sunk in a rut as Soviet Russian. Ideologically it is rigidly bound to a religious observance of the doctrines of Marxism-Leninism which permits minor deviations but no compromises as regards the ultimate goal. In practice the rigorous centralization and the ultra-grave consequences in case of failure kills initiative and discourages new ventures. As an imperialistic state bent on world conquest the USSR should be first with constructive ideas and innovations in the field of warfare. However, this is not so. It may be regarded as a rule that in the case of a war, or any other venture, for that matter, the Soviets will proceed from where they stopped the last time. They started the Finnish Campaign of 1939-1940 on the lines tried out against the Japanese at Khalkhin Gola and Lake Hassan. They reorganized their army thoroughly after the hard battles of the Winter War in Finland, but only within the framework of the experiences obtained in that war. Since 1945 they have been developing the weapons which proved their worth in World War II: artillery, which did them a good service from Stalingrad to Berlin, and the air force, the value of which they learnt to appreciate in the hands of their Western allies. New weapons will not play any considerable part on the Russian side in the future conflict.

The same conservatism may be observed in the political actions of the USSR. Beginning with the Baltic republics, Estonia, Latvia and Lithuania, and ending with Czechoslovakia, all the annexations and usurpa-

tions of power have been made to appear as home affairs. This pattern of civil war has been followed in Korea and previous experiences led the Kremlin to expect nothing but success. If the American-led UN forces will stop at latitude 38 deg. the civil war will be permanent. In case they take North Korea too, it may stop for a while.

However, the USSR has another pattern ready to hand and that is the general one of the first years of World War II, the one of neutrality while other powers were weakening each other with Russia's blessing and unobtrusive aid. North Korea alone, however much bolstered up, will not weaken the Americans appreciably but a war with Communist China and trouble with other unruly Asiatics would be another matter. The war in Korea is the "phony war" of 1939 and an affair which Russia can view with equanimity even if not only Korea but even China should meet with setbacks, for no vulnerable Soviet areas lie anywhere in the neighbourhood of the fields of battle. China with her untold millions is a bigger mouthful than Moscow can conveniently chew and to keep her weak is not much less important than to weaken the Anglo-Saxons. It is therefore not impossible that China may be manoeuvred into the war as soon as the North-Korean aggression should near liquidation. If she is not then either Mao is another full-fledged Tito or the Soviet Union is weaker still than is apparent to the naked eye.

ILMUMAS VAIMULIK RAAMAT

"Koidiku" toimetaja Villi Vink'il valmis vaimuliku sisuga raamatu tõlke käsikiri. See on India suure evangelisti Sadhu Sundar Singh: "Nagemusi teistest maa-ilmast." Käsikirja tõlge on tehtud inglise keelest. Raamat imub rohtoteknikas, umb. 40 lk. tõlkija väljaandel loodetavasti käesoleva kuu lõpul. Tiraazh on arvestatud 200.

Sadhu Sundar Singh, kes muide mitu korda Euroopat ja paaril korral ka Austraaliat (Sydney) külastanud, kadus mõne aasta eest Tiibetis jäljetult.

Raamatu väljaandja Villi Vink õp-pis Narva Kaubanduskoolis.

LETTERS

The Estonian Relief Committee is holding letters for following countrymen:

Mr. Aleksander Aland.
Mr. Arnold Allik.
Mrs. Nora Arvak.
Miss Dina Arzibashev c/o Erica Laor.
Miss Antoonia Ernits.
Mr. Fricman.
Mrs. Herta Heinis.
Leida Heister.
Mr. Ilmar Jalast.
Miss Leida Janno.
Mr. Leo Kool.
Mrs. Erna Leht.
Mr. Julius Lepik
Mrs/A. Luige
Helmi Luik
Mrs. Johanna Mark.
Mr. Lembit Mäetamm.
Miss Lya Mägi.
Mr. Eduard Märd.
Mr. Voldemar Nahkur.
Mrs. Anette Nahkur, born Kippar.
Mr. Fred Nurmet.
Aino Oru.
Miss Gerda Prost
Linda Ott
Mr. R. Krunk
Mr. A. Lamarin
Mrs. Purje
Mr. O. Lambert
Mr. Jaan Järve 8 letters
Herman Masing
Salme Masing
Ellen Masing
Immi Lutterus

Miss Alide Randmann.
Mr. Eduard Reinhold.
Mr. Väino Tiikjärvi.
Fam. Mikk and Vally Tooming.
Benita Torm.
Dr. Uvarov (Uvarova).
Mr. Timofei Vaske.
Miss Helga Venessaar.
Mrs. Aleksandra Pili
Mrs. Anneli Kiil-Liin
Mrs. Alice Viilup
Fam. Georgin
Mr. Ernst Käbi
Ahti Känd
Mrs. G. Luukas
Mr. Herbert Murnik
Mr. Ruudi Raud
Mr. E. Rimmeld
Miss Maret Viks
Mr. Voldemar Nurm
Mr. Justin Urbanik
Mr. Anton Aleksanderson
Mrs. Irene Naaber
Mr. Elmar Rannu
Mr. Valter Kuusik
Mr. August Kübarsepp

RAAMATUID JA AJAKIRJU

val asuvas eesti kaupluses "Baltic on Sydneys müügil Pesti Maja kõrval Delicatessen" 143 Campbell St.

Eesti Abistamise Komitee koosolek

peeti pühapäeval, 20. augustil algusega kell 1 p.l. Sydney Eesti Majas umbes 60 osavõtjaga. Koosolekut juhatas komitee esimees hr. A. Lond. Koosolekule esitatud komitee m.a. tegevuse ja kassaraundest nähtus järgmist:

Sisserännu alal on komitee mureks olnud maabumislubade muretemine. 1949. a. jooksul on komitee poolt muretetud 276 maabumisluba 1179 isiku jaoks, 1950. a. 82 maabumisluba 162 isiku jaoks. Maabumislubadega saabus kaasmaalasi peamiselt Inglismaalt, Rootsi, Saksamaalt ja mõned ka Ameerikast. Vastu on võetud valalis ja lasteta abielupaare kuni 45 ja lastega perekondi 60 aasta vanuses. Komitee mureks on olnud saabunute vastuvõtt sadamas ja nende korteri ja töökoha muretemine. Eriti viimasel alal on tegevust olnud palju. Ruumide puudusel on tihti saabunute esialgu tulnud peavarju leida Eesti Majas. Saabunutele on antud esialgset elutavate rahuldumiseks laenu ja lastega lesknaistele haiguse tõttu kahel korral toetust. Laenuid on laenukand peale paari erandi korralikult.

Komitee on toimind vahendajana töökohustuslaste, kellel arusaamatusi töödandjate tekkinud, asjade ajamiseks ametiasutustes neile uue töökoha leidmisel.

Asjaajamisel Sisserännu- ja Haridusministeeriumis on komiteel tulnud tegeleda rahvusgruppi esindajana. Hoolitsetud on haiglas viibivate raskelt haigete rahvusaaslaste eest ja neid külastatud. Soovijatele on valmistatud ametiasutuste jaoks tunnistuste ärakirju ja tõlkeid.

Komitee juures asuvas eestlaste kartoteegis on praegu ligi 1700 registreerimiskaarti. Perekonna kohta tehakse sissekanded samale kaardile. Omaste ja tuttavate otsimise ja komitee aadressil saabunud eestlaste kirju on aadressatidele vahendatud umbes 300 viimase 6 kuu jooksul.

Esitatud on rahvusaaslaste poolt ehituslaenu saamiseks palveid. Neile pole vastu tulnud.

Sissetulekuid on komiteel olnud oma üritustest, jõulurühmadesse ja annetustest. Tegutsesajast sissetulek üldsummas \$1028/15/4 (selle hulgas ka Invaliidide Fondi sissetulek \$271/15/10).

Valjaminekutest on esikohal Saksamaale Eesti Punane Rist Saksamaal kaudu rahvusaaslaste abistamiseks saadetud summa \$450 ja Saksamaa Briti okupatsioonitoetuse asuna Balti Nõuandva Keskkogu Eesti laste Esinduse kaudu invaliidide abistamiseks saadetud summa \$200 Invaliidide Fondist. Kogu valjaminek \$373/3/7. Vahe katab kulutused, mis tehtud maabumislubadega saabunute vastuvõtul toidustamiseks, korteri-

tega varustamiseks, antud toetusteks ja komitee posti ja asjaajamise kuludeks.

Praegu on komiteel raha \$463/6/6. Asjaajamist on revideritud revisjonikomisjoni poolt ja leitud korras. Koosolek kiitis tegevuse häaks ja võitis aruande vastu.

Komitee juure k.a. veebruaris loodud Eesti Invaliidide Abistamise Toimikonna suhtes on komitee asunud seisukohale, et toimikond tuleks likvideerida ja esitas järgmise ettepaneku koosolekule:

Likvideerida komitee juures asuv Eesti Invaliidide Abistamise Fondi Toimikond. Fondi arvel olevad rahusummad arvestada komiteele laenuks annetatate erisoviga need edasi anda puudustkannatavatele eesti sõjaväelastele. Fondi toimikonna volitused lugeda lõpetatuks peale rahaliste vahetõrgete olemise ja asjaajamise üleandmise komitee poolt määratud tähtjaks.

Ettepanekut põhjendati komitee poolt sellega, et

1) Balti Nõuandva Keskkogu Eesti laste Esinduse kirja kohaselt on Saksamaal asuvate eesti invaliidide olukord üldiselt rahuldav. Raske on TBChaigete invaliidide olukord, kes hädapäraselt toetust vajavad;

2) Eesti Abistamise Komitee abistamise tegevus hõlmab iseenesest ka invalide ja komitee on alati arvestanud annetatate sooviga annetuste suunamisel, s.o. kui keegi soovib invaliididele annetada, siis tema soov ka täidetakse;

3) esmajoones abistada neid rahvusaaslast, kelle häda kõige suurem;

4) komitee ja toimikonna rööbiti tegutselisel killustub abistamistegevus;

5) fondi toimikonna liikmetel soovitakse kandeid ja valida lasta end komiteesse ning seal valvata, et abistamistegevusel kaitsitud oleksid invaliidide huvid.

Fondi toimikonna likvideerimise ettepanek sai poolt 32, vastu 15 häält. Komitee juhatusse kuulusid esimehena. Arnold Lond, abiesim. Jaak Peterson, kirjatöimetajana, Osvald Norst, laekurina pr. Susanne Peterson, liikmetena pr. Alice Viedebum, Aksel Palgi, Eduard Tohver, Mihkel Margiste ja Arthur Tammitse. Komiteest lahkusid Palgi, Tohver ja Margiste. Asemele valiti pr. Linda Karp, hr. August Jakobson ja Elmar Kurlane.

Revisjonikomisjoni valiti: hr. Uno Peedo, Kristjan Tulis ja Georg Muska.

EESTI TAIENDUSKOOL

alustas junnis tegevust pr. Oie Haas'i juhatusel. Koolis käivad lapsed laupäeviti kella 2-4. Õpilasi, kelle vanus kõigub 7-12 aasta vahel, on 10. Muu soovama ruumi puudusel alustati tegevust hr. Haas'i korteris. Kooli kasutamiseks kohalik lut. usu koguduse saali muretseda on lubanud pastor Stolz.

Pr. Haas (neiuna Söster) on akadeemilise haridusega filoloog ja töötas kodumaa ja Saksamaal gümn. eesti keele õpetajana.

EESTIKEELSEID RAAMATUID

Meeldiva üllatuse osaliseks sai üks Adelaide'i raamatukogu külastav rahvusaaslane. Nimelt selgus, et raamatukogu umbes 100. köitelise võrkeelse kirjanduse hulgas leidsid 10 eestikeelset romaani, mida raamatukogu juhataja oli tellinud Rootsi. Hiljem on juhataja veel eestikeelset kirjandust juurde muretsenud Sydneyst ning lubanud eestikeelsete raamatute arvu veelgi suurendada, kui nende järele elavam nõudmine peaks tekima. Sellist anastavat tähelepanu eesti raamatule pole osutanud vist veel ükski teine raamatukogu Austraalias. Kohalikud eestlased külastage raamatukogu!

"THE MAIL" KIRJUTAB

Unustlunukate seltskondlikku ja kultuurile käsitava pikema artikli avaldas kohalik leht "The Mail" oma 12. augusti numbril veergudel, milles eestlaste kohta kirjutatakse:

"Eesti klubi esimees hr. J. Kirs kirjeldas oma rahvusgruppi tegevust tüüpilise sissekandjate klubi tegevusena. Ta mainis, et suureks probleemiks enamusel neist klubidest on alalist klubiruumide puudumine. 200-liikmelisel Eesti Klubil on mõningad nädalad kasutamiseks K.N.M.U. ruumid, siis tuleb neil jälgida. Oma 18-kuulise tegevuse kestvusel on nad korduvalt ruumist ruumi pidanud kolima.

Suur osa kooskõppe ajast on pühendatud inglise keele, austraalia seaduste, liiklussüsteemi ja kutseühingute asja käsitavatele loengutele. Loenguid peavad selleks eriti ettevalmistatud eestlased. Õhtutest ülejäänud aeg pühendatakse rahvuslike laulude, rahvatantsu, kontsertide ja näidendite ettevalmistamiseks.

Hr. Kirs ütles, et ta loodab edaspidi alalist klubiruumide saamisel klubis pakkuda rahvuslike toite. Üks populaarsem suvine toit Eestis oli hapupiim. Kolmeks päevaks hap-

nema jäetud ja siis lusikaga söödud, ta oli meil delikateessiks. Karastav, väga karastav, lausut ja silmade sära seda meenutades."

KUNSTINÄITUS MEELELAHUTUSEGA

Pühapäeval, 3. sept, kell 12 päeval avatakse Sydney Eesti Maja saalis kunstinäitus. Kogu näituse kestel on kaetud kohvilaud, kell 6 õhtul korraldatakse samas väike kirju eeskavaga meelelahutuse etendus ja kell 8 algab tants. Kogu ürituse eesmärgiks on Eesti Täienduskoolile sissetulekut muretseda. Kooli heaks läheb kogu sissetulek, nii pääsmete müügist laenu summa, kohvilaua sissetulek, 10% müüdüd kunstitööde hinnast, kunstnik Jakobsoni kingitud maastikumaali loomisest saadud summa ja 10% samal ajal avatud Käsitöö Keskuse müügipunkti puhtast sissetulekust.

Kunstinäituse organiseerijaks on varem Austraalias siirdunud eestlastest kunstnik August Jakobson, kes üritusele kaasa toomunud St. George Art Society (kunstühingu) austraallastest kaaskliinid. Nagu hra Jakobson lahkelt seletas, on näitusele esitatud 35 maali, enamuses oli, vähem akvarelli ja mõned moontüüpid. 6 eestlastest kunstnikul kõrval esinevad 8 austraallast, üks usu-meremaalane ja üks kreeklane. Viljelusalaks rõhuvas enamuses maastikumaal.

Kuna tegemist on heategevaks otstarbeks korraldatud üritusega, võiks rahvusaaslastelt rohkelt osavõttu loota.

VIKATIMEES TO 6TAA

25. juunil suri Helen Meralda Mannov, 32 aastat vana. Austraaliasse siirdus kadunu 12 aasta eest. Leinama jäi abikaasa. Maetud Liverpooli kalmistule.

2. juulil suri Alma Juliane Buch, 57 aastat vana. Austraaliasse siirdus kadunu 22 aasta eest. Leinama jäi abikaasa ja lapsed. Maetud Rockwoodi kalmistule.

16. augustil suri Julie Marie Rässa, 74 aastat vana. Kadunu oli kodumaal Tartus tuntud klaveriväimiku omanik abikaasa. Põrm vahastati ja viidi tütarde poolt Euroopasse. Leinama jäid lapsed perekondadega ja lastelastega.

23. augustil suri Eduard Tondi, 59 aastat vana. Kadunu oli põline Austraalia eestlane. Omad hülsid ja suitsupaberit tehase Sydneys, Leinama jäid abikaasa perekonnaga. Maetud Rooty Hilli kalmistule.

KIRIKLIKUD TEATED

SYDNEY EESTI EV. LUTERIUSU JAANI KOGUDUSE JUMALATEENISTUSED on 90 Goulburn Street Luteriusu kirikus pühapäeval, 3. septembril ja pühapäeval, 10. septembril k.a. KELL 7 ÕHTUL.

KOGUDUSE KOHVIOHTU korraldatakse Koguduse saalis 760 George Str., sissekäik "Parker Lane" -st laupäeval, 2 septembril algusega kell 5 p.l. Palutakse kõigi kaasmaalaste rohkelt osavõttu sellest Koguduse perekonnahütlust. Koguduse õpetaja telefon on XL2302. Praost Fr. Stockholm, SR.

MEIE KODU.

Austraalia eestlaste nädalaleht. Peatoimetaja Juhana Viidang. Vastutav toimetaja ja litsentsiaat Ilmar Raudma. Toimetus ja talitus: Estonian House, 141 Campbell St., Sydney, N.S.W. Telefon MA 8009.

Üksiknumbril hind sh 1/-. Aadressi muudatused sh 2/-. Tellimishinnad: 3 kuud sh 13/-, 6 kuud £1/6/-, 12 kuud £2/10/-. Kuulutuste hinnad: sh 10/- toll, tekstis 50% ja esiküljel 100% kallim. Omaste- ja töötamise, ning korteri ostmise ja korteri pakumise kuulutus 6 d. sõna. Printed by Citizen Press Pty. Ltd., 82 Henderson Rd., Alexandria, for Publicity Press (1938) Pty. Ltd.

Pika raske haiguse järele lahkus siit maailmast

Eduard Tondi

sünd. 17. aug. 1891

surn. 23. aug. 1950

Sängitatud Rooty Hilli kalmistule

Leinavad sügavas kurbtuses

abikaasa Klaudia Tondi ja perekond

MELBOURNEIST

PEREKONDLIKE TEATEID

Melbourneis, St. Johni kirikus laulatas 29. juulil õp. Uno Stockholm Raivo Rähni ja Valve Jhe. Noorpaar saabus mõne nädala eest Inglismaalt. Peigmehe isa on tuntud Tartu kullasseppmeister Harry Rähni, kes töötab Melbourneis oma erialal. Kuna H. Rähni on Melbourne'i ainukeseks eestlasteks-kullasepaks, siis on siinsetel noorpaaridel nagu traditsiooniks kujunenud, laulatusõrmuksed temalt tellida.

Melbourne'i E. E. L. Koguduse perekonnahütlust, mis oli ühtlasi ka muusikaringi orkestri esimeheks, moodus sõbralikult ja meeldivalt. Kannid oma ettekandeid olid lauljate Selma Beergreen'i (klaveril saatja Nelly Pichler) ja Benita Huik'i (saatja klaveril Saima Nõmisto) esinemised. Eesti tunde- ja rahvalaulu palasid kaanti ette künjalatule müstilisel valgusel. Deklamatsiooniga "Tervitus kodumaale" mis oli ettekandja poolt koostatud, esines pr. Anna Jõgi.

Perekonnahütlust osavõtjaid oli rohkesti, nii et Temperance Halli mõlemad saalid tundusid kitsastena.

SYDNEY EESTI MAJAS

pühapäeval, 3. septembril s.a. kell 12 päeval

KUNSTINÄITUSE AVAMINE, kell 6 p.l.

MEELELAHUTUSLIK OSA ETTEKANNETEGA

kell 8 õhtul

TANTS.

Käsitöökoondise müügikapp on avatud kogu päev. Puhas sissetulek Eesti Täienduskooli heaks. Näitus Toimikond.

Soovin osta või laenata Geislingeni E.R.K. AUTOKOOLI LOENGUID Kirjad: A. Saar, c/- Yalkuri Past Co., Narruna, S.A.

Eesti majas

laupäeval, 16. septembril 1950 algusega täpselt kell 7 õhtul Sydney Eesti Seltsi näitetrupi ettekand

"MIKUMÄRDI"

H. Raudsepa komöödia 5 vaatuses.

TANTS

Pääsmed 6/- sh. Eelmüük einelauas alates 2. sept. Laudades kohad tantsuks eraldi 1/6 sh.

Teatan oma lugupeetud tellijatele ja tuttavatele, et asun nüüd Sydneys ja VÖTAN TELLIMISI MEESTE RIITE JA DAAMIDE KOSTÜÜMIDE PEALE vastu. Töö garanteeritud paremas Euroopa heauses ja stiilis.

S. SARAKULA

Mi-Style-Tailors

374 Pitt Street Sydney

Anthony Horden vastas

Tel. MA6670.